

خطبه نماز جمعه مسجد امام علی (ع) هامبورگ

امام مسجد و مدیر مرکز اسلامی هامبورگ

حجت الاسلام والمسلمین دکتر رضا رضانی

تاریخ: جمعه ۲۲ مای ۲۰۰۹ برابر با ۱ خرداد ۱۳۸۸

مطابق با ۲۷ جمادی الاول ۱۴۳۰

مکان:

Islamisches Zentrum Hamburg

Schöne Aussicht 36

22085 Hamburg

Tel: 040/ 22 12 20

موضوع: قرآن شناسی ۴

بررسی برخی از عناوین قرآن کریم

«باسمه تعالی شانه»

وقتی به قرآن مراجعه می کنیم این نکته مهم به دست می آید که قرآن بهترین و جامع ترین کتابی است که خود را معرفی می نماید و درباره عظمت ، حقیقت و ابعاد آن مطالب عمیقی را ارائه می دهد و در بعضی از کتب به این مهم اشاره شده مثلاً ملاصدرا به آن ۳۰ عنوان را برای قرآن مجید یادآور شدند و به این مطلب که این ۳۰ عنوان ابعاد گسترده قرآن را به ما می شناساند . چه اینکه در تفسیر ابوالفتوح رازی به ۴۰ عنوان اشاره شد و برخی تا ۵۰ عنوان را برای آن ذکر کردند و ملاحسین کاشفی در مقدمه تفسیر جواهر التفسیر به ۷۰ عنوان اشاره کرده است. از جمله عناوینی که قرآن با آن خودش را معرفی کرد: هدایت، بیان ، مُبَشِّر و نذیر می باشد و با این عناوین در صدد است که مطالب و نکاتی را به ما بشناساند. و اگر این عناوین و شرح آن در قرآن نبود راه به سوی این معارف برای ما گشوده نمی شد در روایات هم از قرآن سخن زیاد به میان آمده اصول کافی که تالیف شیخ کلینی یکی از کتابهای مهم شیعه می باشد و مانند صحیح بخاری و

مسلم که در نزد اهل سنت ارزش دارد این کتاب مانند چند کتاب دیگر از جمله " من لایحضر الفقیه ، استبصار و تهذیب " ارزش زیادی در نزد شیعیان دارد روایاتی را در فضل و فضیلت قرآن در این کتاب ارزشمند ذکر کردند که ما به برخی از آنها اشاره می کنیم :

۱. امام صادق (ع) از پدراناش علیهم السلام نقل کرده که فرمود که مردی از درد سینه به پیغمبر (ص) شکایت کرد حضرت محمد (ص) فرمود: " استشف بالقران فان الله عزوجل یقول : و شفاء لما فی الصدور " ^۱ بوسیله قرآن شفا بجوی زیرا خدای عزوجل فرمود این قرآن شفاء است برای آنچه در سینه ها است .

۱- و در سخن دیگر پیامبر فرمود : " القرآن هدی من الضلاله و تبیان من العمی و استقاله من العثره و نور من الظلمه و ضیاء من الاحداث و عصمة من الهلکة و رشد من الغوایه و بیان من الفتن و بلاغ من الدنيا الي الاخرة ، فیه کمال دینکم و ما عدل اخذ عن القرآن الا الى النار ... " ^۲

قرآن راهنمای گمراهی است و بینائی از هر کوری است و سبب گذشت از لغزشها است ، و روشنی در هر تاریکی است و در پیشامدها (و بدعتها) پرتو و نگاهدارنده از هر هلاکتی است و ره جوئی در هر گمراهی است و بیان کننده هر فتنه و اشتباهی است و انسانیرا از دنیا به آخرت رساند و در آن کمال دین شما است ، و هیچکس از قرآن روگردان نشود جز اینکه بسوی دوزخ می رود .

و از امام سجاد (ع) که فرمود : " لومات من بین المشرق و المغرب لما استوحشت بعد ان یكون القرآن معی وکان علیه السلام اذا قرأ « مالک یوم الدین » یکررها حتی کاد ان یموت " (همان، باب فضل القرآن، ح ۱۳) « اگر همهء مردم که ما بین مشرق و مغرب هستند بمیرند من از تنهائی هراس نکنم بعد از آنکه قرآن با من باشد » ، و آنحضرت (ع) شیوه اش این بود که هرگاه « مالک یوم الدین » را می خواند آنقدر آنرا تکرار می کرد که نزدیک بود بمیرد.

1
2

در برخی از روایات آمده که آنان که اهل قرآنند به جز پیامبران و رسولان الهی در بلندترین درجات انسانها قرار دارند پس باید اهل قرآن را اندک و کم بشمارید زیرا برای ایشان از جانب خدای متعال مقامی بلند است.^۳

و چقدر زیباست که انسان در حال جوانی به فراگیری قرآن همت کند و به تلاوت و قرائت آن انس پیدا نماید چه اینکه در روایتی آمده ، " مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ وَهُوَ شَابٌّ مُؤْمِنٌ اخْتَلَطَ الْقُرْآنَ بِلَحْمِهِ وَدَمِهِ، وَجَعَلَهُ اللَّهُ مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرَّةِ، وَكَانَ الْقُرْآنَ حَاجِزًا عَنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، يَاكُ يَقُولُ: يَا رَبِّ إِنَّ كُلَّ عَامِلٍ قَدْ أَصَابَ أَجْرَ عَمَلِهِ غَيْرَ عَامِلِي، فَبَلَغَ بِهِ أَكْرَمَ عَطَائِكَ "

هر که در جوانی قرآن بخواند و با ایمان هم باشد قرآن با گوشت و خونسش بیامیزد ، و خدای عزوجل او را با فرشتگان پیغام برنده و نیک رفتارش رفیق کند، و قرآن برای او در روز قیامت پرده و مانعی از آتش باشد و گوید : بار پروردگارا هر کارگری بمزد کار خویشتن رسید. جز کارگر من پس گرامی ترین عطاهای خود را باو برسان . و در تعبیری که از حضرت علی (ع) است آمده که فرمود " الا ان فيه - دواء دائمکم " و در توضیح مطلب توجه به این نکته ضروریست که انسان علاوه بر بیماری جسمی بیماری روحی هم دارد. " إِنَّ مِنَ الْبَلَاءِ الْفَاقَةَ وَأَشَدُّ مِنَ الْفَاقَةِ مَرَضُ الْبَدَنِ، وَأَشَدُّ مِنْ مَرَضِ الْبَدَنِ مَرَضُ الْقَلْبِ " °

فقر و فاقه بلا است و از آن مهتر بیماری جسمی است و از آن مهم تر بیماری قلب است ، که بیماری قلب هم انواع گوناگون دارد امیر مؤمنان (ع) فرمود : الا ان فيه دواء دائمکم قرآن مجید دواي دردهای شماسست در قرآن درباره شما و آنچه که مربوط به بیماریها و درمان آن است صحبت کردیم و انسان باید متوجه این نکته باشد که خودش را درست بشناسد و به نیازهای خود به درستی معرفت پیدا کند و بداند که فقر محض است و نیاز به غنی و بی نیاز مطلق دارد است تا با چنین ارتباطی فقر و نیاز خود را مرتفع سازد . قرآن کریم در این زمینه می فرماید : " يا ايها الناس انتم الفقراء الي الله و الله هو الغني الحميد " خداوند در این آیه می خواهد انسان را تفهیم کند که

بفهمد او به خدای خویش نیازمند است و باید به چنین معرفتی نائل آید و با شهود و حضور آنرا دریابد و در چنین شرائط و موقعیتی احساس نیاز هر لحظه نسبت به وجود حق تعالی را در خود می نماید .

قرآن کتابیست که از انسان و مسائل مربوط به او سخن به میان آورده و شاید آیه شریفه " **لقد انزلنا الیک کتاباً فیه ذکرکم** " به این معنا باشد که در این کتاب درباره انسان ، تعریف و عقیده و اخلاق و فکرش سخن به میان آمده البته برای این آیه معانی دیگری هم ذکر کرده اند که هر کدام احتمالاتی خوب است که در اینجا به برخی از آنها اشاره می شود :

۱ - مراد از ذکر یعنی آوازه شما در این کتاب است یعنی این کتاب آنقدر عظمت به مسلمانان می دهد که در دنیا پرآوازه می شود و در تمام دنیا از آن اسم می برند اگر این کتاب و این پیامبر نبود هیچگاه از مسلمان بحثی به میان نمی آمد .

۲- بعضی " ذکرکم " را به معنای عزتکم گرفتند زیرا قرآن کتابی است که اگر به آن عمل کنیم ما و جامعه ما و جوامع اسلامی عزیز خواهد بود و لذا عزت ما بستگی دارد به عمل کردن به متن و محتوای قرآن.

۳- ذکر را به معنای تذکر و یادآوری گرفتند یعنی قرآن کتابی است که در همه ابعادی که در دین به آن نیاز دارید یادآورنده شما است زیرا قرآن کتاب هدایت است و هر چه که انسان در امر دین به آن نیازمند است در قرآن مجید آورده شده است پس با مراجعه به قرآن انسان به مقامی که جایگاه انسان را والا نشان می دهد نائل خواهد شد.

اما باهمه این احتمالات شاید این احتمال را نیز می توان داد که مراد از ذکرکم اینست که اگر کسی می خواهد به ابعاد وجودی انسان آگاهی پیدا کند و خوب و بد و حق و باطل را تشخیص دهد و در واقع حال انسان را جستجو کند با مراجعه به قرآن به این مباحث نائل دست خواهد یافت .

والسلام علیکم و رحمة الله و برکاته